

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

СДРУЖЕНИЕ

“МИГ КОТЕЛ, СУНГУРЛАРЕ И ВЪРБИЦА”

гр. Котел – 8970, ул. „Изворска” № 21, Телефон +359 899 855 441,
e-mail: vomrkotel@gmail.com

УТВЪРДИЛ: .....

ПРЕДСЕДАТЕЛ УС

РУМЕН СТОИЛОВ

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

с проектни предложения за предоставяне на
безвъзмездна финансова помощ по

**ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014 – 2020 чрез подхода
ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ**

**подмярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства»
на мярка 4 „Инвестиции в материални активи“**

от Стратегия за водено от общностите местно развитие
на „МИГ КОТЕЛ, СУНГУРЛАРЕ И ВЪРБИЦА“
по приема за 2023 г.

**Процедура чрез подбор на проектни предложения с няколко крайни срока за
кандидатстване**

BG06RDNP001-19.063

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

СЪДЪРЖАНИЕ:

№	ТЕМА	СТР.
1	Наименование на програмата	4
1.1	Обща информация за ПРСР 2014 – 2020/ВОМР	4
2.	Наименование на приоритетната ос	6
3.	Наименование на процедурата	6
4.	Измерение по кодове	6
5.	Териториален обхват	6
6	Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати	7
7.	Индикатори	10
8.	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата	11
9.	Минимален и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект	11
10.	Процент съфинансиране	12
11.	Допустими кандидати	13
11.1.	Общи изисквания за допустимост на кандидата и партньора/ите	14
11.2.	Критерии за недопустимост на кандидатите	15
12.	Допустими партньори	16
13.	Дейности, допустими за финансиране	16
13.1.	Общи изисквания за дейностите	16
13.2.	Допустими дейности	17
13.3.	Изисквания към Бизнес плана	21
14.	Категории разходи, допустими за финансиране	23
14.1.	Допустими за финансова помощ са следните разходи	23
14.2.	Общи правила за допустимост на разходите	24
15.	Допустими целеви групи	29
16.	Приложим режим на минимални/държавни помощи	29
17.	Хоризонтални политики	30
18.	Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта	32
19.	Ред за оценяване на концепцията за проектни предложения	32
20.	Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения	32
21.	Ред за оценяване на проектните предложения	32
22.	Критерии и методика за оценка на проектните предложения	37
23.	Начин на подаване на проектните предложения	38

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

24.	Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване	40
25.	Начален и краен срок за подаване на проектните предложения	50
26.	Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения	50
27.	Допълнителни въпроси и разяснения във връзка с Условията за кандидатстване	51
28.	Приложения към Условията за кандидатстване	57

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

1. Наименование на програмата:

Програма за развитие на селските райони 2014-2020 чрез Водено от общностите местно развитие

1.1. Обща информация за ПРСР 2014-2020 г./ВОМР

Програмата за развитие на селските райони 2014 - 2020 г. (ПРСР) е съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. ЕЗФРСР следва да допринесе за изпълнението на стратегията „Европа 2020“ чрез насърчаване на устойчивото развитие на селските райони на цялата територия на ЕС по начин, който допълва останалите инструменти на общата селскостопанска политика („ОСП“), политиката на сближаване и общата политика в областта на рибарството.

Стратегията за ВОМР на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица” допринася по-конкретно и за постигане на специфичните за ПРСР 2014-2020 г. цели, а именно:

- а) развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;
- б) развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и между секторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;
- в) развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията като основа за териториално развитие;
- г) развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер;

Подходът Водено от общностите местно развитие (ВОМР) е инструмент за участието на гражданите на местно равнище в разработването на отговори на социалните, екологичните и икономическите предизвикателства, пред които сме изправени днес. Териториалното развитие, като интегриран много секторен подход, може да допринесе по различни начини за стратегията Европа 2020. Съгласно приоритетна област 6 (б) от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета – в това ръководство наричан „Регламент за ЕЗФРСР“ основната цел на ВОМР е стимулиране на местното развитие в селските райони.

Прилагането на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР) чрез многофондово финансиране през програмния период 2014-2020 цели постигането на ефект от концентриране на подкрепата върху интервенциите, които имат най-голяма

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

добавена стойност по отношение на преодоляването на икономическите и социалните различия в развитието на териториите. Подходът ВОМР се прилага „отдолу-нагоре”, местните общности формулират, избират и одобряват приоритети и стратегия за интегрирано развитие на територията и общностите и допринася за постигане на специфичните цели за всяка програма. Местните групи за действие включват представители на заинтересованите страни от местната общност (община/общини, бизнес, НПО). Подходът ВОМР се прилага в селските и рибарските райони, както и в териториите със специфични характеристики, посочени в Националната концепция за пространствено развитие. Основните предизвикателства, свързани с прилагане на ВОМР в програмен период 2014-2020, засягат необходимостта от създаване на заетост (вкл. алтернативна) и използване на местния потенциал за растеж, като се цели подобряване качеството на живот и доходите на местното население.

Прилагането на Подхода "ВОМР" цели:

1. да насърчи социалното приобщаване и намаляването на бедността;
2. да развива интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, включително на дейности за превенция и управление на риска и за използване на потенциала на културното наследство;
3. фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;
4. да насърчи устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила;
5. да повиши конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури;
6. да подобри качеството на образованието и да повиши квалификацията на населението.

Подходът "ВОМР" се прилага при запазване на специфичните за всяка програма цели и приоритети и при спазване на хоризонталните принципи на политиката за изпълнение на ЕСИФ.

Подходът ВОМР на територията на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица” ще подпомогне повишаването на заетостта и мобилизиране на наличния, но все още неразработен напълно местен потенциал за растеж, което да допринесе за подобряване качеството на живот на населението в обхванатите територии.

Важно!

МИГ си запазва правото да извършва промени в Условиата за кандидатстване в съответствие с разпоредбите на чл. 26, ал. 7 от ЗУСЕСИФ.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

2. Наименование на приоритетната ос:

Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“, Подмярка 19.2 „Прилагане на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Процедурата се реализира в рамките на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица“, във връзка със Специфична цел 1 „Устойчиво развитие на конкурентоспособен земеделски и горски сектор“ и Специфична цел 5 „Подобряване на условията за живот на територията на МИГ“ и обхваща следните приоритети: **Приоритет 2** „Създаване на условия за устойчиво развитие на конкурентоспособен земеделски и горски сектор, както и повишаване конкурентоспособността на местната икономика и възможностите за бизнес и устойчива трудова заетост чрез производство на местни продукти и добавяне на стойност“ и **Приоритет 3** „Повишаване качеството на живот на територията на МИГ и създаване на възможности за развитие на територията на МИГ”.

3. Наименование на процедурата:

„МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”: Подмярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства”

4. Измерения по кодове¹:

/Тази точка се попълва от УО при съгласуване на Условиата за кандидатстване./

Измерение 1 – Област на интервенция: 097 Инициативи за воденото от общностите местно развитие в градски и селски райони

Измерение 2 – Форма на финансиране: 01 Безвъзмездни средства

Измерение 3 – Тип на територията: 07 Не се прилага

Измерение 4 – Механизми за териториално изпълнение: 06 Инициативи за водено от общностите местно развитие.

5. Териториален обхват:

Дейностите по проектите следва да се изпълняват на територията на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, обхващаща целите територии на общините:

¹Съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 215/2014 на комисията от 7 март 2014 година.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

Котел:

град Котел и с. Братан, с. Боринци, с. Градец, с. Дъбова, с. Жеравна, с. Катунци, с. Кипилово, с. Малко село, с. Медвен, с. Мокрен, с. Нейково, с. Орлово, с. Остра могила, с. Пъдарево, с. Седларево, с. Стрелци, с. Соколарци, с. Тича, с. Топузево, с. Филаретово и с. Ябланово

Сунгурларе:

град Сунгурларе и с. Берово, с. Босилково, с. Черница, с. Чубра, с. Дъбовица, с. Есен, с. Горово, с. Грозден, с. Камчия, с. Климаи, с. Костен, с. Лозарево, с. Лозица, с. Манолч, с. Пчелин, с. Подвис, с. Прилен, с. Садово, с. Съединение, с. Скала, с. Славянци, с. Терзийско, с. Ведрово, с. Велислав, с. Везенково, с. Вълчин, с. Завет

Върбица:

град Върбица, с. Крайгорци и с. Чернооково.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Цел на процедурата:

Мярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства” има за цел:

1. реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата;
2. насърчаване въвеждането на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал;
3. опазване на компонентите на околната среда;
4. спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства;
5. насърчаване на сътрудничеството между земеделските стопани.

Процедурата е насочена към създаване на условия за устойчива и качествена заетост, приоритетно за младите хора, уязвими и малцинствени групи живущи на територията на МИГ.

Обосновка:

С процедурата ще се насърчи развитието и стимулирането на предприемачеството, устойчивия бизнес и икономическото развитие на територията на "МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица".

Територията на "МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица" е с добри условия за развитие на модерен и конкурентен аграрен сектор. Тя се характеризира с традиции в селското стопанство

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

– лозарство, зърно производство, трайни насаждения (Сунгурларе, Върбица), екологично чиста продукция и традиции в животновъдството (Котел, Върбица). Устойчивото социално-икономическо развитие на селските райони е неразривно свързано с развитие на земеделието. С инвестиции в този основен сектор на стопанството ще се използва потенциала на територията за повишаване просперитета в обществен и личен аспект като бъдат отчетени местните нагласи, които свързват развитието на територията приоритетно с развитие на земеделието и туризма и целенасочена подкрепа на младите хора за да останат, живеят и работят на територията на МИГ. По този начин фокусираната подкрепа ще допринесе до ограничаването на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването на селските райони.

Очаквани резултати:

Сред идентифицираните проблеми/заплахи за територията са:

1. Депопулация на населените места, поради липса на заетост;
2. Задълбочаване на отрицателния миграционен баланс – миграциите главно на младите хора ще продължат да оказват и в бъдеще негативно влияние на останалите демографски параметри;
3. Липса на квалифицирана работна сила в съответствие с пазара на труда;
4. Задълбочаване социално-икономически упадък на селата – обезлюдяване и запустели земи;
5. Липса на активен инвестиционен интерес, както от страна на национални, така и от чуждестранни инвеститори;

Това създава заплахи за продължаващ процес на социално изключване и маргинализиране на големи маси от хора, както и на продължаващ натиск върху социалната система на територията на общината. Това е предпоставка за обостряне на социалните проблеми.

Процедурата ще даде възможност за: развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес; развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес; развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията като основа за териториално развитие; развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Процедурата предлага възможности пред земеделските стопани да компенсират недостига на инвестиционен капитал за обновяване и разширяване на производствата. Тя ще спомогне за стабилизиране на стопанските структури и ще повиши ниското ниво на научно

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

обслужване. По този начин ще се постигне както съхраняването на населените места, така и преодоляване на депопулацията на населените места, поради липса на заетост.

Прилагането на мярката на територията на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица” ще допринесе за повишаване нивата на устойчива заетост. Тя ще бъде част от подкрепата, която ПРСР 2014 - 2020 ще предостави, за да се насърчи социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие на територията.

Демаркация:

Схемата допълва и надгражда мерки за инвестиции в материални активи, реализирани по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г и от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020. Тя ще надгради реализираните дейности и постигнатите резултати по други проекти, програми и мерки, финансирани със средства от националния бюджет, Европейския съюз и други източници.

Финансова помощ не се предоставя за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 65, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента. Проверка ще се извършва на ниво индивидуален проект, по-конкретно на ниво допустими дейности, както и на ниво представител на целева група.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

7. Индикатори:

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ			ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ		
Индикатор	Брой	Стойност	Индикатор	Брой	Стойност
Брой и стойност на подадените проекти	7	390000	Брой създадени работни места: по пол, възраст, уязвими, малцинствени групи	10	X
Брой и стойност на одобрените проекти	15	390000	Брой стопанства въвели иновации	3	X
Брой и стойност финансирани проекти	15	390000	Стойност на инвестициите: по вид (материални, нематериални);		350 000 /60 000
Брой подпомогнати стопанства	15	X			

Всеки кандидат трябва да включи в проектното си предложение **всички индикатори за изпълнение и резултат**, които ще постигне с изпълнението на конкретния проект.

Всеки индикатор, включен в проектното предложение трябва да бъде количествено определен, с положителна **целева стойност**, различна от “0”. Заложено количество трябва да съответства на описанието на включените в проекта дейности и

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

кореспондиращите им разходи.

В случай че в проектното предложение не са включени приложимите индикатори за изпълнение и резултат, и/или заложената целева стойност на индикаторите е нула, оценителната комисия ще изиска от кандидата пояснителна информация.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедура чрез подбор на проекти „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”: подмярка 4.1 „Подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства» за настоящия трети прием е както следва:

Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	Средства от ЕЗФРСР (сума/процент)	Национално съфинансиране (сума/процент)
54 053.22 лв. – (100 %)	48 647.79 лв. (90%)	5 405.32 лв. (10%)

Посоченият общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата се равнява на оставащия финансов ресурс след проведени две процедури за подбор на проектни предложения по настоящата процедура.

9. Минимален и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

Всеки кандидат може да кандидатства за безвъзмездна финансова помощ като изготвеният от него проект, трябва да се вмести в следните минимални и максимални граници:

- 1) Минимален размер на общите допустими разходи за проект: 10 000,00 лева**
- 2) Максимален размер на общите допустими разходи за проект: 150 000,00 лв.**

В минималния и максималния размер на безвъзмездна финансова помощ се включват планираните преки и непреки разходи в бюджета на всяко едно проектно предложение.

Важно:

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

При определяне на интензитета на подпомагане ще се спазват правилата на чл.9, ал.2 т.2 от Наредба № 22 от 14 декември 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на Стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020г.²

Потенциалът на един проект да генерира приходи се установява чрез "Анализ разходи-ползи (финансов анализ)" и Анализ разходи-ползи (финансов анализ) по образец утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ във формат **Excel**, изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ, съгласно чл. 9, ал.2, т.2 от Наредба № 22 от 14 декември 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на Стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020г.

Мярката ще се изпълнява в съответствие с *основните принципи за приложимост на правилата за държавни помощи са изложени в чл. 81 и 82 от Регламент № 1305/2013*. за минимална помощ по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013

10. Процент на съфинансиране:

Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, като същата може да се увеличава на база общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи в следните случаи:

1. За проекти, представени от млади земеделски* стопани финансовата помощ се увеличава с 10 %.

2. За проекти, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони**, като най-малко 75 на сто от посочената в бизнес плана земя или площ се намира в необлагодетелстван район помощта се увеличава с 10 %.

*„млади земеделски стопани” –са лица, които към момента на подаване на заявлението за подпомагане са на възраст между 18 и не повече от 40 години и притежават съответни професионални умения и компетентности и се установяват за пръв път като ръководител на земеделско стопанство или вече са се установили през петте години преди подаване на заявлението за подпомагане. Когато кандидати за

²Интензитетът на помощта за мярка от стратегията за ВОМР, финансирана изцяло или частично от ЕЗФРСР, която не е включена в ПРСР 2014 - 2020 г. и не е част от Регламент (ЕС) № 1305/2013, е в размер на:

а) (доп. - ДВ, бр. 69 от 2017 г., в сила от 25.08.2017 г.) до 100 на сто –когато получател е публично лице, читалище или юридическо лице с нестопанска цел и проектът не генерира приход съгласно "Анализ разходи-ползи (финансов анализ)", изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ;

б) (доп. - ДВ, бр. 69 от 2017 г., в сила от 25.08.2017 г.) до 70 на сто –когато получател е публично лице и проектът генерира приход съгласно представения "Анализ разходи-ползи (финансов анализ)", изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ;

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

подпомагане са юридически лица, за да се считат за млади земеделски стопани, те следва да отговарят на изискванията по чл. 2 от Делегиран регламент № 807/2014 на Комисията от 11 март 2014 г. за допълнение на някои разпоредби на Регламент (ЕС) на Европейския парламент и на Съвета.

**необлагодетелстван район – се определя съгласно Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват, приета с ПМС № 30 от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 20 от 2008 г.; изм., бр. 53 от 2011 г.)

Максималният размер на финансовата помощ за проект, отговарящ и на двете условия, не може да бъде повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Разликата между пълния размер на пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

11. Допустими кандидати³:

1) **Земеделски производители /Физически и Юридически лица/**, регистрирани по Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители и които имат минимум Стопански производствен обем (СПО) **над 2 000** евро. За ЮЛ да са регистрирани по ТЗ, ЗК или ЗВ и следва да докажат приход от земеделска дейност и/или приход от услуги директно свързани със земеделска дейност и/или преработка на земеделска продукция и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ; Изискването не се прилага за кандидати създадени до 1 година преди кандидатстването за проекти с инвестиции в: сектор „животновъдство”, сектор „плодове и зеленчуци”, производство на „етерично – маслени и медицински култури”.

ВАЖНО: Минималният стандартен производствен обем на земеделското стопанство се доказва с Декларация за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството през текущата стопанска година към момента на кандидатстване Приложение № 12 към Условието за кандидатстване/Документи за попълване. **и:**

3.1 Регистрация на обработваната от кандидата земя и отглежданите животни в Интегрираната система за администриране и контрол; **или**

3.2 Документ за собственост или ползване на земята или заповеди по чл. 37в, ал. 4, 10 и 12 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, която участва при изчисляването му; **или**

3.3 Анкетните формуляри от анкетна карта/анкетни карти на земеделския стопанин,

³Съгласно одобрената СВОМР по съответната мярка.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

издадени по реда на наредбата по § 4 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за подпомагане на земеделските производители за създаване и поддържане на регистър на земеделски стопани, и декларация по образец за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството през текущата стопанска година към момента на кандидатстване.

Когато минималният стандартен производствен обем се доказва с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година, в декларацията за видовете култури задължително се посочва конкретен период, в рамките на който ще се извърши засаждането/засяването на културите. В този случай минималният стандартен производствен обем трябва да е достигнат и за предходната стопанска година и се доказва с документите по подточки 3.1., 3.2. и 3.3.

Обработваната от кандидата земя, която участва при изчисление на минималния стандартен производствен обем на земеделското стопанство, трябва да се стопанисва съгласно чл. 33б от Закона за подпомагане на земеделските производители. 1 В съответствие с изискванията

2) Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.

Получателят на финансова помощ трябва да има постоянен адрес – за физическите лица, и седалище и адрес на управление – за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ и осъществява дейностите по проект на територията на действие на МИГ.

Кандидатите следва да представят бизнес план /БП/, доказващ подобряване на дейността на ЗС чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности подробно описани в представения БП.

11.1. Общи изисквания за допустимост на кандидата:

В процедурата не може да участват и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки или които не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ.

Във връзка с тези изисквания, към момента на кандидатстване, кандидатите декларират посочените обстоятелства в Декларация на кандидата за липса на обстоятелства.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

Изискванията са задължителни за кандидата (ако е приложимо).

Обстоятелствата се декларират от всички лица, които са овластени да представляват кандидата, независимо дали го представляват заедно и/или поотделно, и са вписани в Търговския регистър или в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Кандидатите/ползвателите се подпомагат, при условие че:

1. нямат изискуеми и ликвидни задължения към Държавен фонд "Земеделие";
2. нямат други изискуеми публични задължения към държавата;
3. не са в открито производство за обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност;
4. не са в производство по ликвидация.

Изискванията по т. 1, т. 3 и 4 не се отнасят за кандидати физически лица и кандидати, регистрирани по Закона за вероизповеданията, а по т. 4 - за кандидати еднолични търговци.

Не се предоставя финансова помощ в случай, че кандидатът/ползвателят на помощта - физическо лице, или представляващият кандидата/ползвателя на помощта едноличен търговец, търговско дружество или юридическо лице и член/ове на управителния им орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, както и лицата с правомощия за вземане на решения или контрол по отношение на кандидата/ползвателя на помощта, попадат в някоя от категориите, определени в чл. 131, параграф 4 във връзка с чл. 106, параграф 1 и чл. 107 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L, бр. 298 от 26 октомври 2012 г.).

ВАЖНО!

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО УСЛОВИЕ

Кандидатът има седалище и адрес на управление на територията на действие на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица” и осъществява дейностите по проекта на територията на действие на МИГ.

Не се дава предимство, а даденото предимство се отнема, когато се установи, че кандидатът/бенефициентът е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и българското законодателство в областта на допустимите за

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

подпомагане дейности по настоящите Условия за кандидатстване.

Финансовата помощ не се предоставя на кандидати/ползватели на помощта, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 от Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП) и за които се установи, че са учредени или преобразувани с цел получаване на предимство в противоречие с целите на мярката по ПРСР 2014 - 2020 г., включително с цел получаване на финансова помощ в размер, надвишаващ посочените по тази наредба максимални размери

ВАЖНО! В Раздел 24 „Списък на документи, които се подават на етап кандидатстване“ от Условията за кандидатстване са посочени документите, които трябва да се приложат, за да се удостовери допустимостта на кандидата. Условията, за които не е предвиден документ, се проверяват служебно.

11.2. Критерии за недопустимост на кандидатите:

Не се подпомагат кандидати/ползватели на помощта при наличие на някое от обстоятелствата за отстраняване съгласно чл. 12, ал. 3, т. 1 – 19 от НАРЕДБА № 22 от 14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (Обн. - ДВ, бр. 100 от 18.12.2015 г., в сила от 18.12.2015 г.; изм. и доп., бр. 38 от 20.05.2016 г., в сила от 20.05.2016 г.; изм. и доп., бр. 69 от 25.08.2017 г., в сила от 25.08.2017 г.). При наличие обстоятелство по чл. 12, ал. 3, т. 2 се прилагат разпоредбите на чл. 12 ал. 4, 5 и 6, т 1 – 3 от горесцитираната Наредба.

Не се подпомагат кандидати/ползватели на помощта, когато:

1. са опитали, когато нарушението е установено с влязъл в сила акт на компетентните органи, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението:

а) да повлияят на лицата с правомощия за вземане на решения или контрол от СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, Разплащателната агенция (РА) и/или Управляващия орган на ПРСР 2014 – 2020 г. (УО), свързано с одобрението за получаване или плащане на финансовата помощ;

б) да получат информация от лицата с правомощия за вземане на решения или контрол от СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, РА и/или УО, която може да им даде неоснователно предимство, свързано с одобрението за получаване или плащане на финансовата помощ;

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

2. представляващият кандидата/ползвателя на помощта, негов законен или упълномощен представител, член/ове на управителния му орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, както и лицата с правомощия за вземане на решения или контрол по отношение на кандидата/ползвателя на помощта:

а) са обект на конфликт на интереси по смисъла на чл. 57 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012;

б) е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с ръководител на СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, РА, УО или със служители на ръководна длъжност в СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, РА или УО;

в) е лице, което е на трудово или служебно правоотношение в СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица”, РА или УО до една година от прекратяване на правоотношението;

Липсата на гореизброените обстоятелствата се доказват с декларация към момента на кандидатстване.

Председателят на УС на СНЦ „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица” и/или Изпълнителният директор на РА отказва предоставянето на финансовата помощ, когато е налице някое от гореизброените обстоятелствата или представените доказателства не са достатъчни, за да се гарантира, че кандидатите/ползвателите не попадат в някое от гореизброените обстоятелствата.

12. Допустими партньори (ако е приложимо) :

Неприложимо

13. Дейности, допустими за финансиране:

13.1. Общи изисквания за дейностите:

Обхват на дейностите:

По мярката ще се подкрепят проекти, изпълнявани на територията на МИГ, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез инвестиции в материални и нематериални активи в новосъздадени и съществуващи земеделските стопанства за покриване нуждите на същите, съобразени с техният капацитет.

Допустимите дейности трябва да са в съответствие с хоризонталните принципи по ПРСР 2014 - 2020 и да не се допуска дублиране на финансиране на едни и същи дейности от различни източници.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

Не са допустими за финансиране дейности, които са стартирали, физически приключени или изцяло изпълнени преди подаване на проектното предложение.

13.2. Допустими дейности:

Дейностите, предвидени за изпълнение в рамките на конкретното проектно предложение, следва да гарантират постигането на целта на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са допустими за финансиране следните дейности:

- 1) Инвестиции за модернизация и механизация пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;
- 2) Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства;
- 3) Инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;
- 4) Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията;
- 5) Инвестиции в машини и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;
- 6) Инвестиции в недвижима собственост свързана с дейността на земеделските стопанства;
- 7) Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
- 8) Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на земеделските стопанства.

ВАЖНО!

Финансова помощ не се предоставя за проекти, включващи инвестиции, които не отговарят на разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие или/и Закона за водите.

Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

Всички проекти да съдържат аргументация за устойчивостта на инвестицията.

Общи изисквания за дейностите:

Получателите на финансова помощ в качеството си на възложители по смисъла на Закона за обществените поръчки, възлагат изпълнението на дейности по проекта при спазване на съответната процедура на ЗОП. (Наредба № 22, чл.22, ал.1)

Дейностите по проектите се изпълняват върху имот – собственост на кандидата, а когато имотът не е собственост на кандидата, към проектното предложение се прилагат документи за:

1. учредено право на строеж върху имота за срок не по-малко от 6 години считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане, когато е учредено срочно право на строеж - в случай на кандидатстване за разходи за строително-монтажни работи за изграждане на нов строеж, надстрояване и/или пристрояване на съществуващ строеж, за които се изисква разрешение за строеж, съгласно Закона за устройство на територията;

2. документ за ползване на имота за срок не по-малко от 6 години считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане - в случай на кандидатстване за разходи за:

а) закупуване и/или инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения, необходими за подобряване на производството и/или обновяване на сгради и/или помещения, за които не се изисква издаване на разрешение за строеж, съгласно ЗУТ;

б) строително-монтажни работи извън случаите по т. 1;

в) въздаване и/или презасаждане на трайни насаждения.

3. Документ по т. 2, буква "а" не се изисква при кандидатстване за подпомагане за закупуване на земеделска техника и специализирани транспортни средства, които:

а) не са трайно прикрепени към земята, сградите или помещенията;

б) поради своето естество или предназначение не се използват в затворени помещения.

Към проектните предложения, включващи разходи за строително-монтажни работи, се прилагат:

1. заснемане на обекта/съоръжението и/или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява, когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

2. одобрен инвестиционен проект, изработен във фаза "Технически проект" или "Работен проект (работни чертежи и детайли)" в съответствие с изискванията на Закона за устройство на територията и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

съдържанието на инвестиционните проекти (обн., ДВ, бр. 51 от 2001 г.; изм., бр. 85 и 96 от 2009 г., бр. 93 и 102 от 2014 г. и бр. 13 от 2015 г.);

3. подробни количествени сметки за предвидените строително-монтажни работи, заверени от правоспособно лице;

4. разрешение за строеж, когато издаването му се изисква съгласно Закона за устройство на територията;

5. становище на главния архитект с подробно описание на инвестиционното намерение, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно Закона за устройство на територията; подробни количествено-стойностни сметки за строително-монтажни работи – представят се сканирано копие от хартиен носител и във формат ".xls" или „.xlsx”.

Проектите, които включват разходи за **преместваеми обекти**, се придружават с разрешение за поставяне, издадено в съответствие със Закона за устройство на територията.

Финансова помощ се предоставя за **инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници**, ако инвестиции включително проекти с инвестиции за производство на електрическа и/или топлинна енергия или енергия за охлаждане и/или производство на биогорива и течни горива от биомаса, се подпомагат, ако са за собствено потребление и същите не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване нуждите на земеделските стопанства. Капацитетът на инсталациите не трябва да надвишава мощност от 1 мегават.

1. При комбинирано топло- и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на земеделското стопанство полезна топлоенергия.

2. При производство на електроенергия от биомаса инсталациите трябва да произвеждат най-малко 10 на сто топлинна енергия.

3. Проекти с инвестиции за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37 - 40 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

4. Използваните за производство на биоенергия, включително биогорива, суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, не трябва да надхвърлят 20 на сто от общия обем суровини, използвани за това производство.

5. Условието по т. 4 не се прилага за отпадъчни продукти от култури, които не се използват за фуражи.

6. Към заявлението за подпомагане се прилага анализ на изпълнението на условията по ал. 1 - 6, изготвен и съгласуван от правоспособно лице.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

Финансова помощ **не се предоставя** за инвестиционни разходи, свързани с изграждане на нови, ремонт, реконструкция и/или разширяване на съществуващи съоръжения за съхранение на оборски тор в регистрирани и действащи животновъдни обекти, които са:

1. разположени на територията на нитратно уязвими зони, определени в заповед на министъра на околната среда и водите, издадена на основание чл. 151, ал. 2, т. 2, буква "ф" от Закона за водите, съгласно приложение № 3, или се използват за дейности в такива зони;

2. директно свързани с изпълнението на задължителните изисквания съгласно Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвимите зони, утвърдена със заповеди на министъра на околната среда и водите и на министъра на земеделието и храните.

Проектите се подпомагат, ако дейностите по проекта се осъществяват на територията на действие на МИГ.

ВАЖНО!

Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.

Не се подпомагат като самостоятелен проект:

- събарянето на стари сгради и производствени съоръжения;
- инвестициите в нематериални активи.

13. 3. Изисквания към Бизнес плана

Всички проекти, представени по тази мярка следва да са придружени с Бизнес план.

1. За подпомагане по реда на тази процедура кандидатите представят бизнесплан по образец съгласно Приложение № 7, който съдържа подробно описание на планираните инвестиции и дейности за 5-годишен период, а в случаите на инвестиции за създаване на трайни насаждения или извършване на строително-монтажни работи - за 10-годишен период
2. Бизнеспланът по т. 1 трябва да показва подобряване на дейността на земеделското стопанство на кандидата или на земеделските стопанства на членовете на групите или организациите на производители чрез прилагане на планираните инвестиции и

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

дейности и постигане на една или повече от целите на мярката.

3. Бизнеспланът трябва да доказва икономическата жизнеспособност на проекта и стопанството за периода, посочен в т. 1, и постигането на показателите, посочени в Приложение № 7 и Приложение 7А.

4. Бизнеспланът за интегрирани проекти трябва да доказва, че изпълнението му води до по-добри финансови резултати от дейността на кандидата, отколкото ако операциите или дейностите се изпълняват поотделно.

5. Бизнеспланът, представен от група/организация на производители, трябва да доказва подобряване на земеделската дейност на земеделските стопанства на членовете и основната дейност на групата/организацията чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности и постигане на една или повече цели на мярката, както и да показва, че инвестициите и дейностите са от полза на цялата група/организация на производители.

6. Бизнеспланът, представен от кандидати -признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г. трябва да доказва ефективност и икономическа жизнеспособност чрез съвместно прилагане на планираните инвестиции и дейности, включени в проекта, и че тези инвестиции и дейности водят до подобряване на земеделската дейност на земеделските стопанства на лицата, участници в юридическото лице кандидат, и че водят до постигане на една или повече цели съгласно чл. 2 и 4.

7. Бизнеспланът трябва да доказва икономическа жизнеспособност за съответния период по т. 1.

8. **При закупуване на земеделска техника** в бизнеспланът трябва да бъде посочен размерът на земята, за която техниката ще бъде използвана.

9. Кандидатите и съответно лицата, участници в юридическото лице за колективни инвестиции, или членовете на групите/организациите на производители се задължават да обработват земя с размер не по-малък от посочената съгласно т. 8 и одобрена от Държавен фонд "Земеделие" - РА, до:

1. три години от датата получаване на окончателно плащане - за ползватели, които са малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 от Закона за малките и средните предприятия;

2. пет години след датата на получаване на окончателното плащане за ползватели, които са големи предприятия.

10. **Техническите характеристики и капацитетът на земеделската техника**, за която се предоставя финансова помощ, трябва да съответстват на площта на обработваната от кандидата или членовете на групата/организацията на

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

производители земя, с отглежданите култури и/или нуждите на животновъдния обект. Кандидатът доказва това съответствие чрез обосновка в бизнесплана, която подлежи на оценка от РА по изготвена от нея методика и съгласувана от министъра на земеделието и храните.

11. Капацитетът на съоръжения и сгради за съхранение на продукцията, за които се предоставя финансова помощ, трябва да съответства на прогнозния размер на произведената от кандидата собствена продукция, за която кандидатът или членовете на групата/организацията на производители представя обосновка в бизнесплана.

12. Когато се кандидатства за предоставяне на финансова помощ за инвестиции в дейности, свързани със съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията, размерът на площта, от която се добиват тези продукти, се доказва чрез:

1. регистрация в Интегрираната система за администриране и контрол на кандидата, на членовете на групата/организацията на производители или на лицата, участващи в юридическото лице за колективни инвестиции; или

2. документи за собственост и/или ползване на земеделска земя и/или друг вид недвижими имоти за трайни насаждения, или за оранжерии и гъбарници, както и във всички случаи извън тези по т. 1; или

3. анкетните формуляри от анкетна карта/анкетни карти на земеделския стопанин, издадени по реда на наредбата по § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за подпомагане на земеделските производители за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани.

13. Кандидатите и съответно лицата, участващи в юридическото лице за колективни инвестиции, или членовете на групите/организациите на производители се задължават да обработват земя с размер не по-малък срок по т. 9, подточка 2.

14. Категории разходи, допустими за финансиране:

14.1. Допустими за финансова помощ са следните разходи:

В съответствие с чл. 67 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) №

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

1083/2006 на Съвета, финансовата помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи.

Материални активи за:

1) Закупуване/придобиване, строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство в стопанство, включително такава използвана за опазване на околната среда;

2) Закупуване и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително свързани с опазване на околната среда, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция от стопанството, получаване на топлинна и/или електро- енергия, необходими за земеделските дейности в стопанството, подобряване на енергийната ефективност;

3) Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове /за производство на мед/ и други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;

4) Инвестиции за съоръжения и съответно оборудване необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки;

5) Закупуване на земя, необходима за изграждане/модернизиране на сгради, помещения и други недвижими активи предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване/презасаждане на трайни насаждения /до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи;

6) Закупуване на специализирани земеделски транспортни средства – като например камиони, цистерни за събиране мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукцията, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици, и др.

Нематериални активи за:

7) Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

8) Закупуване на софтуер;

9) Разходите свързани за достигане съответствие с международни признати стандарти, като: Въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация.

10) Общи разходи свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги,

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Тези разходи не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите разходи по проекта.

МИГ/ Разплащателната агенция извършва оценка на основателността на предложените за финансиране разходи чрез съпоставяне на предложените разходи с определените от РА референтни разходи за допустими за финансиране активи и услуги и/или сравняване на представени оферти.

Списък с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, се одобрява от министъра на земеделието и храните. Списъкът с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, се публикува на електронната страница на РА не по-късно от датата на публикуване на заповедта за определяне на съответния период на прием на заявления за подпомагане.

14.2. Общи правила за допустимост на разходите:

Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 10 от част Нематериални активи, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане.

Разходите за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост са допустими за финансиране до размера на данъчната им оценка, валидна към датата на подаване на заявлението за подпомагане. В случай че към датата на придобиването данъчната оценка е с по-ниска стойност, допустими за финансиране са разходи до този размер.

Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив.

МИГ и Разплащателната агенция извършва оценка на основателността на предложените за финансиране разходи от част Материални активи чрез съпоставяне на предложените разходи с определените от РА референтни разходи за допустими за финансиране активи и услуги и/или сравняване на представени оферти.

Списък с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, се съгласува от министъра на земеделието и храните и се публикува на електронната страница на РА не по-късно от датата на публикуване на заповедта за определяне на съответния период на прием на заявления за подпомагане.

За всеки заявен за финансиране разход от част Материални активи, който към датата на подаване на заявлението за подпомагане е включен в Списъка с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, кандидатът

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

представя една независима оферта в оригинал, която съдържа наименованието на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена в левове или евро с посочен данък върху добавената стойност (ДДС). МИГ и Разплащателната агенция извършва съпоставка между размера на определения референтен разход и на предложения за финансиране от кандидата, като одобрява за финансиране разхода до по-ниския му размер.

За всеки заявен за финансиране разход от част Материални активи, който към датата на подаване на заявлението за подпомагане не е включен в Списъка с активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, кандидатът представя най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат наименование на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена в левове или евро с посочен ДДС. Кандидатът представя и решение за избор на доставчика/изпълнителя, запитване за оферта по образец съгласно Приложение № 16, а когато не е избрал най-ниската оферта - писмена обосновка за мотивите, обусловили избора му. В тези случаи РА извършва съпоставка между размера на разхода, посочен във всяка от представените оферти, като одобрява за финансиране разхода до най-ниския му размер, освен ако кандидатът е представил мотивирана обосновка за направения избор.

И в двата случая оферентите, когато са местни лица, следва да са вписани в Търговския регистър към Агенцията по вписванията, а оферентите - чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство. Оферентите на строително-монтажни работи, местни и чуждестранни лица, трябва да бъдат вписани в Централен професионален регистър на строителя съгласно Закона за Камарата на строителите и да могат да извършват строежи и/или отделни видове строителни и монтажни работи от съответната категория съгласно изискванията на чл. 3, ал. 2 от Закона за Камарата на строителите. Оферентите на посадъчен материал трябва да имат издадено разрешително за производство и заготовка на посевен и посадъчен материал и/или удостоверение за регистрация като търговец на посевен и посадъчен материал в случаите, предвидени в Закона за посевния и посадъчния материал. Оферентите за създаване на трайни насаждения за дървесни видове за производство на биоенергия трябва да са вписани в публичните регистри съгласно чл. 235 и 241 от Закона за горите. Изискването за вписване в Търговския регистър към Агенцията по вписванията не се прилага за Националната служба за съвети в земеделието, физически лица - оференти на посадъчен материал, или за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки.

Когато за заявления за финансиране разход кандидатът е представил

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

съпоставими оферти, независимо че разходът е включен в списъка, МИГ и РА извършва съпоставка между размера на разхода, посочен във всяка от представените оферти, и размера на определения референтен разход, като одобрява за финансиране разхода до най-ниския му размер. Когато кандидатът е представил мотивирана обосновка за направения избор, съпоставката се извършва между размера на определения референтен разход и размера на предложението за финансиране разход, като РА одобрява за финансиране разхода до по-ниския му размер.

Изискванията не се прилагат по отношение на заявени за финансиране разходи за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти, както и за разходи за такси за извършвани услуги от държавни и/или общински органи и институции.

За разходите по т. 10, от Нематериални активи, извършени преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, кандидатите, които се явяват възложители по чл. 7 и чл. 5 и 6 от Закона за обществените поръчки, при подаване на заявлението за подпомагане представят заверено от възложителя копие на всички документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и.

За разходите за производство на пчелни майки кандидатът представя удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър (обн., ДВ, бр. 103 от 2003 г.; изм., бр. 26 от 2008 г., бр. 67 от 2011 г., бр. 94 от 2012 г.).

Кандидатите събират офертите чрез прилагане на принципа на пазарни консултации съгласно Закона за обществените поръчки, като публикуват на профила на купувача информация относно вида на инвестицията, която ще бъде заявена за финансиране, придружена от техническа спецификация с посочени минимални параметри или подробно описание на актива. Кандидатите определят подходящ срок за получаване на оферти, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни.

Минималното съдържание на офертите е: наименование на оферента, срок на валидност на офертата, дата на издаване на офертата, подпис и печат на офертата, техническо предложение, ценово предложение в лева с посочен ДДС.

Кандидатите представят в МИГ решение за определяне на стойността на разхода, за който кандидатстват, с включена обосновка за мотивите, обусловили избора му.

За кандидатите обосноваването на разхода може да се преценява чрез съпоставяне с определените референтни разходи.

Недопустими разходи:

I. Общи :

1. разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

- финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
2. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
  3. комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, с изключение на случаите на предоставянето на финансова подкрепа чрез финансови инструменти;
  4. субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разходите за финансови трансакции;
  5. разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.

II. Разходите, посочени в чл. 21 на Наредба № 22 от 14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

1. за лихви по дългове;
2. за закупуването на незастроени и застроени земи на стойност над 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция;
3. за данък върху добавена стойност (ДДС), с изключение на невъзстановим ДДС, когато е поет действително и окончателно от кандидати, различни от лицата, освободени от данък съгласно чл. 3, ал. 5 от Закона за данък върху добавената стойност;
4. за обикновена подмяна и поддръжка;
5. за лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизингов договор;
6. за лизинг освен финансов лизинг, при който получателят на помощта става собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявка за междинно или окончателно плащане за същия актив;
7. за режийни разходи;
8. за застраховки;
9. за закупуване на оборудване втора употреба;
10. извършени преди 1 януари 2014 г.;
11. за принос в натура;
12. за инвестиции в селското стопанство – закупуване на права за производство и плащане, закупуване на животни, закупуване на едногодишни растения и

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

тяхното засаждане;

13. за инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда;
14. извършени преди подаването на проектното предложение на финансова помощ, независимо дали всички свързани плащания са извършени, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г.;
15. за строително – монтажни работи и за създаване на трайни насаждения, извършени преди посещение на място от МИГ;
16. заявени за финансиране, когато надвишават определените по реда на чл. 22, ал. 4 от Наредба 22 референтни разходи;

III. Други разходи, недопустими по мерките от ПРСР 2014 - 2020:

1. оперативни разходи, вкл. разходи за поддръжка, наеми;
2. банкови такси, разходи за гаранции, изплащане и рефинансиране на лихви;
3. изследвания за разработване на нови продукти, процеси и технологии;
4. сертификация по HACCP (Анализ на опасностите и контрол на критичните точки) и по други международно признати стандарти;
5. закупуване на нови машини и оборудване, вкл. компютърен софтуер, над пазарната им стойност;
6. плащания в брой;
7. инвестиции, за които са установени изкуствено създадени условия за получаване на помощта, с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на мярката;
8. за закупуване на лизинг на недвижима собственост;
9. оперативни разходи, включително разходи за поддръжка, наеми, застраховка, както и други разходи, възникнали при изпълнение на договори за лизинг, марж/печалба за лизингодателя, разходи за лихви, разходи за неустойки и такси, режимни разходи;
10. за закупуване на права за производство на земеделска продукция;
11. за закупуване на животни, едногодишни растения и тяхното засаждане.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности /с изключение на дейност 5/, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

15. Допустими целеви групи:

НЕПРИЛОЖИМО

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи:

По тази мярка се подпомагат материални и нематериални дълготрайни инвестиции, които водят до подобряване на икономическата устойчивост и резултати на стопанството. Могат да бъдат подкрепяни следните видове инвестиции за:

1. модернизация или увеличаване на физическия капитал с оглед намаляване на преките разходи за производство, повишаване на производителността на труда и качеството или разширяване на производството;
2. подобряване на пред-пазарната подготовка или съхранение на продукцията (като оборудване за оборудване за почистване, сортиране, пакетиране на продукцията и сгради за специализирано съхранение и обработка, осигуряване на вентилация, изолация и охлаждане);
3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
4. реконструкция и строителство на сгради за отглеждане на добитък;
5. намаляване на потреблението на енергия;
6. производство на биоенергия за нуждите на земеделските стопанства;
7. машини, оборудване и съоръжения за опазване на околната среда, включително за съхранение на оборска тор;
8. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, приложими за съответните стопанства.

Финансовото подпомагане за дейностите по подмярката попада в обхвата на чл. 42 от ДФЕС, в който е определено, че поради спецификата на селскостопанския сектор правилата за конкуренцията се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от Европейския парламент и Съвета.

По отношение на подпомагането за развитие на селските райони основните принципи за приложимост на правилата за държавни помощи са изложени в чл. 81 и 82 от Регламент № 1305/2013.

Съгласно чл. 81, параграф 2 правилата за държавната помощ не се прилагат по отношение на плащанията, извършвани от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета, нито по отношение на допълнителното национално финансиране, попадащо в обхвата на чл. 42 от ДФЕС.

Финансовото подпомагане за дейностите по подмярката попада в обхвата на чл.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

42 от ДФЕС, в който е определено, че поради спецификата на селскостопанския сектор правилата за конкуренцията се прилагат по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти само доколкото това е решено от Европейския парламент и Съвета.

По отношение на подпомагането за развитие на селските райони основните принципи за приложимост на правилата за държавни помощи са изложени в чл. 81 и 82 от Регламент № 1305/2013.

Съгласно чл. 81, параграф 2 правилата за държавната помощ не се прилагат по отношение на плащанията, извършвани от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета, нито по отношение на допълнителното национално финансиране, попадащо в обхвата на чл. 42 от ДФЕС.

Финансовото подпомагане по подмярката **няма да представлява „държавна помощ“** по смисъла на чл. 107, параграф 1 от ДФЕС.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите: <http://stateaid.minfin.bg/>

17. Хоризонтални политики:

Важно!

Настоящата процедура се провежда при спазване на заложените в Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 хоризонтални принципи.

При подготовката и изпълнението на дейностите на всяко проектно предложение следва да се спазват и прилагат задължително и трите хоризонтални принципа.

- **Равни възможности и недопускане на дискриминация**

В изпълнение на чл. 96, ал. 7, т. б на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. по време на различните етапи на прилагането на ОП РЧР 2014-2020 г. и особено по отношение на достъпа до финансиране ще бъдат предприети конкретни действия и мерки за насърчаване на равните възможности и предотвратяването на всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, етническа принадлежност или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, имотно състояние, произход, увреждане, възраст или сексуална ориентация, като се имат предвид потребностите на различните целеви групи, изправени пред риск от подобна дискриминация.

- **Равенство между половете**

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

Равенството между мъжете и жените и интегрирането на принципа за равенство на възможностите ще се насърчава по време на различните етапи на прилагането на оперативната програма и особено по отношение на достъпа до финансиране.

Конкретно в рамките на програмата ще бъдат подкрепяни действия, насърчаващи съвместяването на професионалния с личния и семеен живот, насърчаване гъвкави форми на заетост и гъвкаво работно време, предоставяне на възможности за дистанционни обучения и работа, насърчаване на икономическата активност и независимост на жените, подкрепа за фирмени практики за насърчаване равенството между мъжете и жените на работното място и съчетаване на професионалния и личния живот, премахването на джендър стереотипите в обществото и др.

Чрез интегрирането на принципа за равенство между половете, усилията не се ограничават единствено до прилагането на определени действия насочени към жените, а се преследва постигането на равенство, отчитащо въздействието на дадена ситуация, както върху мъжете, така и върху жените.

- **Устойчиво развитие**

Посредством инвестиционните приоритети, към които е насочена подкрепата на ОП РЧР 2014-2020 г. ще се предостави и подкрепа за прехода към икономика, която е нисковъглеродна, устойчива на изменението на климата, екологично устойчива и използваща ефикасно ресурсите. ОП РЧР 2014-2020 предвижда специфични мерки, насочени към опазването на околната среда и подкрепа за зелен растеж в рамките на съответните приоритетни оси, а също така и интегриране на изискванията за опазване на околната среда, ресурсната ефективност, смекчаването на изменението на климата и адаптацията към него, устойчивостта на природни бедствия, както и превенцията и управлението на риска на хоризонтално ниво при подбора и изпълнението на проектите по програмата.

ВАЖНО

В т. 11 от Формуляра за кандидатстване кандидатите следва да представят информация за съответствието на проектното предложение с посочените принципи. Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява на етап изпълнение на проектното предложение.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):

Одобреният проект се изпълнява в срок до 36 месеца от датата на подписване на административния договор за предоставяне на финансова помощ.

Крайният срок за изпълнение на дейностите по проектите към стратегия за ВОМР,

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

финансирани от ЕЗФРСР, е до **30 юни 2025 г.**

19. Ред за оценяване на концепцията за проектни предложения:

Неприложимо

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения:

Неприложимо

21. Ред за оценяване на проектните предложения:

Подбор на проектни предложения към стратегии за ВОМР се извършва от Комисия за подбор, назначена от МИГ съгласно разпоредбите на чл. 44, ал. 1 на ПМС 161 от 4 юли 2016 г.

Комисията за подбор на проектни предложения е съставена от: председател без право на глас, секретар без право на глас, нечетен брой членове с право на глас – не по-малко от трима и резервни членове - не по-малко от трима. Членовете на комисията могат да бъдат служители на МИГ, членовете на общото събрание на МИГ и външни експерти - оценители. Председателят и секретарят на комисията не могат да бъдат външни експерти. Делът на представителите на публичния сектор в комисията не може да превишава 50 на сто от имащите право на глас членове. Външните експерти - оценители се избират при спазване на разпоредбите на чл. 13 от ПМС № 162 от 2016 г. В работата на комисията могат да участват и наблюдатели по предложение на съответния УО и помощник оценители, които не са членове на КППП.

Помощник оценителите са служители на МИГ, или външни експерти – оценители, които подпомагат дейността по оценка и чиято дейност се ограничава до етапите на оценка, определени в заповедта за назначаване на КППП.

Председателят, секретарят и членовете на комисията, както и наблюдателите и помощник – оценители трябва да притежават необходимата квалификация и професионална компетентност за изпълнение на задачите, възложени им със заповедта за назначаване. Те са длъжни да изпълняват задълженията си добросъвестно, обективно и безпристрастно, както и да пазят в тайна обстоятелствата, които са узнали във връзка със своята работа в комисията.

Те не могат:

1. да са в конфликт на интереси по смисъла на чл. 57, параграф 2 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2015 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298/1 от 26 октомври 2012 г.) с някой от кандидатите или партньорите в процедурата за предоставяне на безвъзмездна

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

помощ;

2. да имат интерес по смисъла на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси от предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по конкретната процедура;

3. да са свързани лица по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с кандидат или партньор в процедурата;

4. да са лица, които се намират помежду си в йерархична зависимост.

В хода на оценителния процес по аналогия се спазват и ал. 4-9 на чл.16 от ПМС № 162 от 2016 г.

Съгласно чл. 29, ал. 2 от ЗУСЕСИФ при процедура чрез подбор се извършва:

1. Оценяване на всяко проектно предложение, което включва:
  - а) оценка на административното съответствие и допустимостта;
  - б) техническа и финансова оценка;
2. Класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред;
3. Определяне на проектни предложения, за които се предоставя финансиране.

Подбор и одобрение на проектни предложения по всяка мярка от стратегия за ВОМР се извършва в ИСУН 2020 съгласно условията и реда на ПМС № 161. Проверката включва и:

1. проверка за липса на двойно финансиране;
2. проверка за наличие на изкуствено създадени условия;
3. проверка за минимални помощи;
4. посещение на място за заявления, включващи разходи за строително-монтажни работи (когато е приложимо).

Комисията извършва оценка на всички проектни предложения, подадени в определения срок. Оценката на проектите предложения се извършва по критерии и методика, определени в Насоките за кандидатстване.

Критериите не подлежат на изменение по време на провеждането на процедурата. Оценката се извършва в системата ИСУН 2020 и се документира чрез попълването на оценителни таблици. Оценката на проектите предложения включва:

1. Оценка на административното съответствие и допустимостта;
2. Техническа и финансова оценка.

ЕТАП 1: ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТТА

Комисия, назначена със заповед на председателя на Управителния съвет на МИГ, ще извърши оценка на административното съответствие и допустимостта на проектите предложения.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

В съответствие с разпоредбите на чл. 34, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, когато при оценката на административното съответствие и допустимостта се установи липса на документи и/или друга нередовност, комисията изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица.

Кореспонденцията с кандидата ще се извършва през системата ИСУН 2020 чрез профила на кандидата и асоциирания към него електронен адрес на потребителя. Кандидатите могат да бъдат информирани за наличието на активна комуникация и чрез факс/телефон/електронна поща.

Неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата! Кандидатът няма право да представя на комисията други документи освен липсващите и тези за отстраняване на нередовностите. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване качеството на проектното предложение.

ЕТАП 2: ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА

На техническа и финансова оценка подлежат само преминалите административно съответствие и допустимост.

“Техническа и финансова оценка” е оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка.

Техническата и финансова оценка на всяко проектно предложение се извършва най-малко от двама членове на комисията, като членовете, представляващи публичния сектор не трябва да са повече от 50%. Те могат да бъдат подпомагани от помощник-оценители.

Окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата оценители. При разлика между двете оценки от повече от 20 на сто от максималната възможна оценка председателят на комисията възлага оценяването на трето лице – член на комисията с право на глас. Окончателната оценка е средноаритметично от оценката на третото лице и по-близката до неговата от първите две оценки. Окончателната оценка се оформя от оценката на третия оценител само в случаите, когато тя е средноаритметично от оценките на другите двама.

Когато проектното предложение е оценено от двама членове на комисията и едната оценка е по-ниска от минимално допустимата оценка за качество по процедурата, а другата оценка – по-голяма или равна на нея, председателят на комисията възлага оценяването на трето лице – член на комисията с право на глас. Окончателната оценка е средноаритметично от оценката на третото лице и сходната с неговата по отношение на праговете от първите две оценки.

При оценката на проектните предложения комисията може да изисква допълнителна пояснителна информация от кандидата, като срокът за представянето ѝ не може да бъде

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

по-кратък от една седмица. Тази възможност не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕСИФ.

При непредставяне на изисканата допълнителна информация или разяснения в срок, проектното предложение може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание или съответно да получи по-малък брой точки. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Комисията за подбор, не се взема под внимание. Исканията за представяне на допълнителни документи и разяснения се изпращат през ИСУН 2020 чрез електронния профил на кандидата като кандидатът следва да бъде известяван електронно чрез електронния адрес, асоцииран към неговия профил. В тази връзка е необходимо кандидатите да разполагат винаги с достъп до електронния адрес, към който е асоцииран профила в ИСУН 2020. За дата на получаване на искането за документи/информация се счита датата на изпращането му чрез ИСУН 2020. Кандидатът представя допълнителните разяснения и/или документи по електронен път чрез ИСУН 2020.

Техническият процес свързан с представянето на допълнителна информация/документи е описан в Ръководството за потребителя за модул “Е-кандидатстване” в ИСУН 2020 от 14 май 2016 г.

В случай че при оценката на конкретно проектно предложение се установи, че с финансовата помощ, за която се кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите държавни или минимални помощи, оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездната финансова помощ до максимално допустимия размер. Тази корекция не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 ЗУСЕСИФ.

Оценителната комисия може да извършва корекции в бюджета на проектно предложение, в случай че при оценката се установи:

1. наличие на недопустими дейности и/или разходи;
2. несъответствие между предвидените дейности и видовете заложен разходи;
3. дублиране на разходи;
4. неспазване на заложените в Условиата за кандидатстване правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения/прагове на разходите;
5. несъответствие с правилата за държавните или минималните помощи.

Корекциите в бюджета не могат да водят до:

1. увеличаване на размера или на интензитета на безвъзмездната финансова помощ, предвидени в подаденото проектно предложение;
2. невъзможност за изпълнение на целите на проекта или на проектните дейности;
3. подобряване на качеството на проектното предложение и нарушаване на

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 ЗУСЕСИФ.

Кандидатът се уведомява за извършените корекции по бюджета с поканата по чл. 36, ал. 2 ЗУСЕСИФ.

Извършените корекции в бюджета на проектите ще бъдат описвани в Протокол от заседанията на комисията и ще бъдат приложени в ИСУН. В този протокол ще бъде отразявана заявената от бенефициента стойност и тази след извършените корекции. Същата информация ще бъде включена и в оценителния доклад.

Общия брой на точките по настоящата процедура е 100 точки.

За да бъде предложено за финансиране едно проектно предложение, общата крайна оценка на етап техническа и финансова оценка трябва да е равна или по-голяма от 30 т.

В случай че две или повече проектни предложения имат еднакви общи крайни оценки, проектите ще бъдат подредени в низходящ ред по следните критерии:

Крайната оценка по критерий „Проектът създава допълнителни работни места в стопанството“, определен като основен приоритет в т. 4.5. „Йерархията на целите – включително цели за крайните продукти или резултатите“ от Стратегията за ВОМР на МИГ - Котел, Сунгурларе и Върбица;

При равен брой точки и по този критерий, проектите ще бъдат подредени в низходящ ред по следния критерий:

Крайната оценка по критерий „Проектът съдържа дейности водещи за опазването на околната среда и/или устойчиво използване на ресурсите“.

22. Критерии и методика за оценка на проектите предложения:

Всички предложения за проекти се проверяват за съответствие с критериите за допустимост. Всички проекти, които отговарят на критериите за допустимост се класират по следните приоритетни критерии, подредени по тежест, като точния броят на точките за всеки приоритетен критерий ще бъде фиксиран в разработената от МИГ методика за оценка при изготвяне на документите за кандидатстване – Приложение 9 от Документи за информация.

Забележка:

Съгласно § 1, т.38 от Наредба №22/14.12.2015г. на МЗХГ за условията и редът за прилагане на подмярка 19.2. "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.) под иновативност се разбира: "Иновативност на стратегия за ВОМР" е включване в стратегията

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

за ВОМР на нов подход, метод или средства за реализирането ѝ, които не са прилагани на територията на местната общност чрез: а) възможност за създаване на нов за територията продукт или услуга, и/или б) включване на дейности/мерки, които предоставят възможност за нова за територията форма на използване на природните ресурси и/или културно-историческото наследство, и/или в) нов метод и/или начин за решаване на местните проблеми и слабости на територията, и/или; г) определяне на критерии за оценка на проектите, свързани с иновативност на проектите.

Обективни критерии за оценка на проектите и тежест на показателите

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	ТОЧКИ
1. Проекти със стойност: 1.1. Проекти на стойност от 10 000 лева – до 50 000 лева 1.2. Проекти на стойност от 50 001 лева – до 140 000 лева 1.3. Проекти на стойност над 140 001 лева	15 т. 20 т. 10т.
2. Проекти с инвестиции и дейности от стопанства за производство на биологични продукти и/или стопанства в преход към биологично производство	15 т.
3. Проектът съдържа дейности водещи за опазването на околната среда и/или устойчиво използване на ресурсите.	15 т.
4. Инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност за земеделското стопанство	10 т.
5. Инвестициите по проекта включват иновации в стопанството /"Иновации" са: иновативен продукт произвеждан от стопанството/предприятието, въвеждане на нов производствен процес (машини, съоръжения и оборудване) или нова практика, въвеждане на нова организационна форма, включително маркетинг.	10 т
6. Проекти на млади земеделски стопани – до 40г. и/или жени и/или представители на уязвими или малцинствени групи.	10 т
7. Проектът създава допълнителни работни места в стопанството: – мин. 1 – 2 и над 2	10 т 20 т
Максимален брой точки	100

Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

ВАЖНО !!!

Само проектни предложения, преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимостта, подлежат на по-нататъшно разглеждане и оценка.

“Техническа и финансова оценка” на проектните предложения се осъществява при спазване на Методика и критерии за техническа и финансова оценка по процедурата (Приложение № 4 към настоящите Условия за кандидатстване)

На етап Техническа и финансова оценка комисията извършва проверка и за допустимост и основателност на разходите.

23. Начин на подаване на проектните предложения:

Проектните предложения по настоящата процедура за подбор на проекти, следва да бъдат подадени само по електронен път като се използва ИСУН 2020. Интернет адресът на модула за електронно кандидатстване на ИСУН 2020 е: <http://eumis2020.government.bg/>, където е налично ръководство за работа със системата.

Документите за кандидатстване следва да бъдат подадени **само по електронен път.**

Подаването на проектното предложение се извършва чрез попълване на уеббазиран Формуляр за кандидатстване, като проектното предложение се подписва с КЕП на лицето, овластено да представлява кандидата.

Преди подаването на проектното предложение, Формулярът за кандидатстване задължително се подписва с КЕП с отделна сигнатура (detached) от поне едно от лицата с право да представлява кандидата или упълномощено/оправомощено лице. В случай че кандидатът се представлява заедно от няколко лица, формулярът се подписва с КЕП от всички от тях. В случай че КЕП е на упълномощено лице, то към проектното предложение следва да се прикачи сканирано нотариално заверено пълномощно (в секция 12 от Формуляра).

Подписването на документи с КЕП е възприето по настоящата процедура, тъй като съгласно чл. 13, ал. 4 от Закона за електронния документ и електронния подпис, КЕП има значението на саморъчен подпис. При идентифициране с КЕП, същият следва да е придружен от удостоверение за КЕП, издадено от доставчик на удостоверителни услуги, вписан в регистъра на доставчиците на удостоверителни услуги към Комисията за регулиране на съобщенията.

Кандидатите трябва да представят Формуляра за кандидатстване и приложенията на български език, с изключение на текстовете, за които се изисква информацията да бъде попълнена на английски език. Формулярът за кандидатстване по процедурата се

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

попълва от кандидата, съгласно инструкциите дадени в Указанията за попълване на формуляр за кандидатстване (Приложение за информация към Условията за кандидатстване). ИСУН 2020 предоставя възможност за коригиране и допълване на формуляра, докато той е в режим чернова и работата по него.

ВАЖНО!

Моля обърнете внимание, че електронната поща, с която се регистрирате като потребител в ИСУН 2020 е асоциирана с профила на кандидата. Комуникацията (Кореспонденцията) с кандидата по време на оценка на проектното предложение се осъществява по електронен път чрез профила на кандидата в ИСУН 2020, от който е подаден съответния проект и промени на посочения профил са невъзможни.

Проектното предложение се изпраща чрез системата, съгласно Указанията за попълване на формуляра.

След подаване на проектното предложение, системата го регистрира и генерира регистрационен номер. Системата изпраща уведомление до посочения електронен адрес на потребителя, че проектното предложение е регистрирано със съответния регистрационен номер.

До приключване на работата на оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане до "МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица" на хартиен носител, подписано от поне един от представляващите кандидата и подпечатано, като това обстоятелство се отбелязва в ИСУН 2020 от потребител на системата със съответните права и оттегленото проектно предложение не се разглежда от оценителната комисия.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно и максимално ясно, така че да може да бъде оценен правилно. Всякакви грешки или несъответствия, допуснати при попълване на Формуляра за кандидатстване могат да доведат до отхвърляне на проектното предложение.

При оценката на проектите предложения оценителната комисия може да изиска допълнителна пояснителна информация или документ от кандидатите. Комуникацията с кандидатите се осъществява посредством Информационната система за управление и наблюдение ИСУН 2020 чрез профила на кандидата и асоциирания към него електронен адрес на потребителя.

Следва да се има предвид обаче, че Формулярът за кандидатстване не може да бъде изискван допълнително и непредставянето на някое от изискваните приложения може да доведе до автоматичното отхвърляне от оценителната комисия на проектното

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

предложение.

Моля, обърнете внимание, че Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно и максимално ясно, така че да може да бъде оценен правилно. Всякакви грешки или несъответствия, допуснати при попълване на Формуляра за кандидатстване могат да доведат до отхвърляне на проектното предложение.

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване:

I. Общи документи

1. Таблица за допустими инвестиции в електронен формат по образец на ДФЗ – приложение № 5 от указанията за кандидатстване., подписана и сканирана от кандидата във формат „pdf“, както и във формат „xls“.
2. Декларация в оригинал съгласно– Приложение № 6 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.
3. Документ, издаден от обслужващата банка за банковата сметка на кандидата. Представя се във формат „pdf“.
4. Нотариално заверено изрично пълномощно, в случай че документите не се подават лично от кандидата. Представя се във формат „pdf“.
5. Копие от учредителен акт или устав, когато кандидат/получател е лице, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Представя се във формат „pdf“.
6. Решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (Регионална инспекция по околната среда и водите/Министерство на околната среда и водите/Басейнова дирекция), издадени по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие и/или Закона за водите (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.
7. Становище от съответната басейнова дирекция, в случаите на инвестиции с дейности по напояване, водовземане, водоснабдяване. Представя се във формат „pdf“.
8. Разрешително за водовземане и/или разрешително за ползване на воден обект в случаите, предвидени в Закона за водите (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.
9. Лицензи, разрешения и/или друг документ, удостоверяващ регистрацията, в

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

случаите на предвидени разходи за дейности и инвестиции, за които се изисква лицензиране, разрешение и/или регистрация за извършване на дейността/инвестицията съгласно българското законодателство и неупоменати изрично в настоящия списък. Представя се във формат „pdf”.

10. Договор за финансов лизинг с приложен към него погасителен план за изплащане на лизинговите вноски, в случай че проектът включва разходи за закупуване на активи чрез финансов лизинг. Представя се във формат „pdf”.

11. Бизнес план за 5-годишен период, а в случаите на инвестиции за създаване на трайни насаждения или извършване на строително-монтажни работи - за 10-годишен период - по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ – Приложение № 7 и Приложение № 7А с подпис/и, печат на всяка страница и сканиран във формат „pdf” и таблиците от бизнес плана в „xls” по образец.

12. Инвентарна книга към датата на подаване на проектно предложение към стратегията за ВОМР с разбивка по вид на актива, дата и цена на придобиване - в случай на разходи, които представляват дълготрайни материални активи съгласно Закона за счетоводството. Представя се във формат „pdf”.

13. Решение на компетентния орган на юридическото лице за кандидатстване по ПРСР 2014-2020. Представя се във формат „pdf”.

14. Справка за дълготрайните активи - приложение към счетоводния баланс за предходната финансова година и/или за последния отчетен период (за юридически лица и еднолични търговци). Представя се във формат „pdf”.

15. Декларация в оригинал по чл. 4а, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия по образец, утвърден от министъра на икономиката и енергетиката – Приложение № 8 и 8А от указанията за кандидатстване, когато е приложимо. Представя се във формат „pdf”.

16. Фактури, придружени с платежни нареждания, за извършени разходи преди подаване на проектно предложение към стратегията за ВОМР за разходи за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г., ведно с банкови извлечения. Представя се във формат „pdf”.

17. Оферта и/или извлечение от каталог на производител/доставчик/строител и/или проучване в интернет за всяка отделна инвестиция в дълготрайни активи - с предложена цена от производителя/доставчика/строителя, когато кандидатът планира да провежда процедура за избор на изпълнител по реда на ПМС № 160 или по Закона за обществените поръчки след сключване на договор за предоставяне на финансова помощ (когато е приложимо). Представя/т се във формат „pdf”.

Важно!

В случай, че разходът, за който се кандидатства с проектно предложение, е

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

включен в списък с референтни разходи (публикуван на интернет страницата на ДФ „Земеделие“ и в Приложение № 28 от Документи за информация към УК, кандидатът попълва посочения код на референтния разход в Таблицата за допустими инвестиции и дейности - Приложение № 1 от Документи за попълване, и представя „оферта и/или извлечение от каталог на производител/доставчик/строител и/или проучване в интернет за всяка отделна инвестиция в дълготрайни активи - с предложена цена от производителя/доставчика/строителя

В случаите, при които Държавен фонд „Земеделие“ няма разработени референтни стойности, то кандидатите за получаване на БФП трябва да представят най-малко три съпоставими, независими оферти в оригинал, които съдържат наименование на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена в левове или евро с посочен ДДС, съгласно Въпроси и отговори от 28.09.2017 г., публикувани на: <https://www.eufunds.bg/index.php/bg/programen-period-2014-2020/vodeno-ot-obshtnostite-mestno-razvitie-vomr/vaproisi-i-otgovori>

В случаите, когато оферентите са местни лица, трябва да са вписани в Търговския регистър към Агенцията за вписване, а оферентите – чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство. Оферентите на строително-монтажни работи, местни и чуждестранни лица, трябва да бъдат вписани в Централен професионален регистър на строителя съгласно Закона за Камарата на строителите и да могат да извършват строежи и/или отделни видове строителни и монтажни работи от съответната категория съгласно изискванията на чл. 3, ал. 2 от Закона за Камарата на строителите.

Кандидатите събират офертите чрез прилагане на принципа на пазарни консултации съгласно ЗОП, като публикуват на профила на купувача информацията относно вида на инвестицията, която ще бъде заявена за финансиране, придружена от техническа спецификация с посочени минимални параметри или подробно описание на актива. Кандидатите определят подходящ срок за получаване на оферти, който не може да бъде по-кратък от 5 работни дни.

Минималното съдържание на офертите е: наименование на оферента, срок на валидност на офертата, дата на издаване на офертата, подпис и печат на офертата, техническо предложение, ценово предложение в левове с посочен ДДС.

Кандидатите представят решение за определяне на стойността на разхода, за който кандидатстват, с включена обосновка за мотивите, обусловили избора му.

В случаите, когато оферентите са чуждестранни лица, следва да представят документ за правосубектност съгласно националното им законодателство. (когато е

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

приложимо).

18. Документи за проведен избор на изпълнител по Закона за обществените поръчки за кандидати, които са възложители по Закона за обществените поръчки (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf”.

19. Други документи за доказване на изисквания от стратегията за ВОМР (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf”.

20. Формуляр за мониторинг – Приложение № 9 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf”.

21. Свидетелство за съдимост от представляващия/те кандидата, издадено не по-късно от 6 месеца преди представянето му. Представя се във формат „pdf”.

22. Декларация от представляващия/те кандидата, съгласно - Приложение № 18 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf”.

23. Декларация за нередности съгласно приложение № 13 от указанията за кандидатстване от представляващия/те кандидата. Представя се във формат „pdf”.

24. Удостоверение от НАП за наличие или липса на задължения по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от ДОПК и Удостоверение за липса на задължения от общината по седалището на кандидата. Представя се във формат „pdf”.

25. Удостоверение за липса на задължения към общините Котел, Сунгурларе и Върбица. Представя се във формат „pdf”.

II. Специфични документи в случай на проект с инвестиции за извършване на строително-монтажни работи: строителство, реконструкция, ремонт, рехабилитация:

1. Документ за собственост на земя и/или друг вид недвижими имоти, обект на инвестицията или Учредено право на строеж върху имота за срок не по-малко от 6 години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане, когато е учредено срочно право на строеж – в случай на кандидатстване за разходи за строително-монтажни работи, за възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради и/или помещения, дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства, за които се изисква Разрешение за строеж съгласно Закона за устройство на територията или Документ за ползване на имота за срок не по-малко от 6 години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане, когато е учредено срочно право на строеж – в случай на кандидатстване за разходи за строително-монтажни работи, за възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради и/или помещения, дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства, за които се изисква Разрешение за строеж съгласно Закона за устройство на територията;

2. Одобрен инвестиционен проект, изработен във фаза „Технически проект“ или

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

„Работен проект“ в съответствие с изискванията на ЗУТ и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти или Заснемане на обекта/съоръжението и/или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява и когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

3. Разрешение за строеж, когато издаването му се изисква съгласно ЗУТ или Становище на главния архитект, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно ЗУТ;

4. Подробни количествени сметки, заверени от правоспособно лице. За инвестиционни проекти, които включват обекти недвижими културни ценности, за дейности по реставрация количествените сметки трябва да са заверени от лица, вписани в регистъра по чл. 165 от Закона за културното наследство;

5. Заверени количествено-стойностни сметки, включително и във формат „xls“ (когато е приложимо);

6. Разрешение за поставяне, издадено в съответствие със ЗУТ (важи, в случай че проектът включва разходи за преместваеми обекти и елементи на градското обзавеждане);

7. Удостоверение за ползван патент и/или удостоверение за полезен модел или внедряване на инвестиции, когато е приложимо.

III. Машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане

Технологичен проект ведно със схема и описание на технологичния процес, изготвен и заверен от правоспособно лице (когато инвестицията по проекта е част от технологичен процес). Представя се във формат „pdf“.

IV. Общи специфични документи по подмярката

1. Форма за наблюдение и оценка по мярка 4.1 - приложение № 10 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

2. Справка-декларация за приходите от земеделски дейности или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ, получени за предходната или текущата финансова година - за кандидати юридически лица - приложение № 11 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

3. Декларация за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството (по образец). Когато минималният стандартен производствен обем се доказва с намерение за засаждане/засяване, кандидатът предоставя и декларация с

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

данни за предходната стопанска година – приложение № 12 от указания за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

4. Регистрационна карта, издадена по реда на наредбата по § 4 ЗПЗП, и анкетни формуляри към нея. Към анкетните формуляри се прилага опис, заверен от официален ветеринарен лекар не по-рано от 4 месеца преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, когато в изчисляването на стандартния производствен обем участват животни. Представя се във формат „pdf“.

5. Отчет за приходи и разходи за предходната финансова година или последен приключен междинен период *важи за кандидати юридически лица*. Представя се във формат „pdf“.

6. Заснемане на обекта/съоръжението и/или архитектурен план на сградата, съоръжението, обекта, който ще се изгражда, ремонтира или обновява, в случаите на проекти, включващи разходи за строително-монтажни работи и когато за предвидените строително-монтажни работи не се изисква одобрен инвестиционен проект съгласно ЗУТ. Представя се във формат „pdf“.

7. Становище на главния архитект, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж *важи в случай, че проектът включва разходи за строително-монтажни работи и за тях не се изисква издаване на разрешение за строеж, съгласно ЗУТ*. Представя се във формат „pdf“.

8. Предварителни или окончателни договори за услуги и доставки - обект на инвестицията, включително с посочени марка, модел, цена в лева или евро с посочен ДДС и срок за изпълнение - *важи в случаите, когато кандидатът не се явява възложител по чл. 5 и 6 от ЗОП*. В случаите на инвестиции за строително-монтажни работи към договорите се прилагат и количествено-стойностни сметки (по образец). Представя се във формат „pdf“.

9. Най-малко три съпоставими, независими оферти в оригинал, които съдържат наименование на оферента, срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата, подпис и печат на оферента, подробна техническа спецификация на активите/услугите, цена в левове или евро с посочен ДДС, ведно с направени от кандидата запитвания за оферти съгласно приложение № 16 от указанията за кандидатстване - *не се отнася при кандидатстване за разходи за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост, както и за разходи за извършени услуги от държавни или общински органи и институции*. Представя се във формат „pdf“.

10. Решение на кандидата за избор на доставчик/изпълнител - *важи в случаите, когато кандидатът не се явява възложител по чл. 5 и 6 от ЗОП*, а когато избраната оферта не е с най-ниска цена - и писмена обосновка за мотивите, обусловили избора. Представя се във формат „pdf“.

11. Удостоверение за данъчна оценка, издадено в рамките на месеца,

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

предхождащ датата на подаване на заявлението за подпомагане - *важи в случай, че се проектът включва разходи за закупуване на земя, сгради и/или друга недвижима собственост.* Представя се във формат „pdf“.

12. Удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

13. Декларация за наличната самоходна земеделска техника в стопанството, придружена от копия на свидетелство за регистрация на земеделска и горска техника и талон за технически преглед за наличната в стопанството самоходна техника на възраст до 7 години – приложение № 17 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

V. Придружаващи специфични документи по мярката:

1. Становище на БАБХ, от което да е видно кои от предвидените инвестиции в проекта са насочени към постигане на стандартите на ЕС. (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

2. Становище, издадено от правоспособно лице, от което да е видно кои от инвестициите в проекта са свързани с опазване компонентите на околната среда. (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

3. Документ, издаден от правоспособно лице, удостоверяващ наличието на технологии, които водят до намаляване на емисиите съгласно Регламент (ЕС) 2015/1189 на Комисията от 28 април 2015 г. за прилагане на Директива 2009/125/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на котли на твърдо гориво (ОВ L 193, 21 юли 2015 г.). (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

4. Анализ, изготвен и съгласуван от правоспособно лице с компетентност в съответната област (важи в случаите на инвестиции за производство на електрическа и/или топлинна енергия или енергия за охлаждане и/или производство на биогорива и течни горива от биомаса). Представя се във формат „pdf“.

5. Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд за последните 3 години, спрямо датата на подаване на заявление за кандидатстване, заверено от НСИ (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

6. Извлечение от Книгата на членовете на сдружението, заверено с подпис и печат „Вярно с оригинала“ от председателя на сдружението за напояване. (когато е приложимо). Представя се във формат „pdf“.

7. Копие от годишни данъчни декларации за последните 3 финансови години, спрямо датата на кандидатстване, заверени от съответната ТД на НАП (когато е

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

приложимо). Представя се във формат „pdf“.

8. Декларация НСИ – Приложение № 19 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

9. Декларация за липса или наличие на двойно финансиране по проекта – Приложение № 21 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

10. Декларация за липса на изкуствено създадени условия – Приложение № 22 от указанията за кандидатстване. Представя се във формат „pdf“.

VI. Документи, доказващи съответствие с критериите за подбор на проекти:

1. Договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз /ЗПООПЗПЕС/ с контролиращо лице, получило разрешение от Министъра на земеделието и храните и горите за осъществяване на контрол за спазване правилата на биологичното производство по реда на чл. 19 и 20 от ЗПООПЗПЕС, придружен от документ /сертификационно писмо от контролиращото лице, сертификат, че кандидатът е производител на продукт /и, сертифициран/и, като биологичен /и , или друг документ/ издаден от контролиращо лице, удостоверяващ, че земята/ площите и/ или наличните животни, с които е обусловено ползването на инвестициите, свързани с производство на биологични продукти, са предмет на контрол към датата на кандидатстване . Документът се представят, когато кандидатът заявява приоритет по **критерий за подбор 2**. Представя се във формат „pdf“.

2. Становище издадено от правоспособно лице от което е видно кои от инвестициите в проекта са свързани с опазване компонентите на околната среда. Документът се представят, когато кандидатът заявява приоритет по **критерий за подбор 3**. Представя се във формат „pdf“.

3. Копие на регистрационна карта, издадена по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (обн., ДВ, бр.10 от 1999 г.; изм., бр. 106 от 2000 г., бр. 99 от 2001 г.; изм., бр. 39 от 2002 г., бр. 1 от 2003 г., бр. 20 от 2005 г., бр. 3 от 2007 г.; Решение № 2312 от 2007 г. на ВАС - бр. 23 от 2007 г.; Решение № 5821 от 2007 г. на ВАС - бр. 48 от 2007 г.; изм., бр. 2 от 2008 г., бр. 3, 79 и 89 от 2011 г., бр. 23 от 2012 г., бр. 110 от 2013 г., бр. 22, 43 и 63 от 2014 г. и бр. 31 от 2015 г.) и анкетни формуляри към нея. Документите се представят като доказателство, че към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатът да е регистриран за първи път като земеделски стопанин по реда на Наредба № 3. Представя се във формат „pdf“.

4. Документ за умения и компетентности - копие на диплома за завършено средно професионално образование, придружена от свидетелство за професионална квалификация или диплома за завършено висше образование по образователно-

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

квалификационна степен бакалавър или образователно квалификационна степен магистър в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина и/или икономическо образование със земеделска насоченост. Документът се представя, когато кандидатът заявява приоритет по **критерий за подбор 6**. Представя се във формат „pdf”.

5. Справка за съществуващия и нает от кандидата персонал към края на предходната спрямо кандидатстването календарна година – Приложение № 28 (когато е приложимо). Справката се представя, когато кандидатът заявява приоритет по **критерий за подбор 7**. Представя се във формат „pdf”.

6. Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд за предходната спрямо кандидатстването календарна година, заверена от кандидата и НСИ. Представя се, в случай че кандидатът заявява точки по **критерии за подбор 7**. Представя се във формат „pdf”.

7. Декларация за иновации - приложение № 20 от указанията за кандидатстване. Декларацията се попълва в случаите, когато кандидатът заявява разходи за иновации, съгласно стратегията за ВОМР на МИГ –Котел, Сунгурларе и Върбица и кандидатът заявява приоритет по **критерии за подбор 5**. Представя се във формат „pdf”.

VII. Документи за информация

1. Оценителна таблица за техническа и финансова оценка - Приложение № 4 А от документи за информация;
2. Критерии за Административно съответствие и допустимост - Приложение № 4 В от документи за информация;
3. Методика и критерии за техническа и финансова оценка - Приложение № 4 от документи за информация;
4. Калкулатор на земеделска техника – Приложение № 22 от документи за информация;
5. Инструкция за ползване на калкулатор за земеделска техника. – приложение № 23 от документи за информация;
6. Указания за попълване на бюджет - № 23 а от документи за информация;
7. Таблица за изчисляване на СПО – приложение № 24 от документи за информация.
8. Новоприети стандарти - Приложение № 25 от документи за информация;
9. Минимални изисквания – Приложение № 26 от документи за информация;
10. Указания за попълване на Декларация по чл.3 и чл.4 МСП - Приложение № 27 от документи за информация.
11. Списък референтни разходи

Документите се прилагат към формуляра за кандидатстване във формат „pdf”. Оригиналите на документите се съхраняват от кандидата и следва да могат да бъдат

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

представени от МИГ при поискване.

Документите се представят на български език. В случаите, когато оригиналният документ е изготвен на чужд език, той трябва да бъде придружен с превод на български език, извършен от заклет преводач, а когато документът е официален по смисъла на Гражданския процесуален кодекс, той трябва да бъде легализиран или с апостил.

Формулярът за кандидатстване няма да се разглежда, ако е подаден в ИСУН 2020 след срока, определен в настоящите насоки.

25. Начален и краен срок за подаване на проектните предложения:

Процедурата е с няколко крайни срока за кандидатстване. Настоящият прием е трети за процедурата:

Начален срок: 03.10. 2023 г.

Краен срок: 03. 11. 2023 г. 17.00 часа.

26. Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Подаването на проектното предложение по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаване на формуляра и придружителните документи чрез Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН 2020), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg>, лично от законния представител на кандидата или от упълномощено от него лице.

27. Допълнителни въпроси и разяснения във връзка с Условието за кандидатстване:

По процедурата за набиране на предложения, могат да се задават въпроси и да се искат допълнителни разяснения, в срок до 3 седмици преди крайния срок за подаване на проектни предложения – **13.10.2023 г.**

Въпросите се задават в писмена форма чрез електронната система ИСУН 2020, секция „Разяснения по процедурата“.

Писмени разяснения ще бъдат дадени в срок до две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване – **20.10.2023 г.**

С оглед осигуряване равнопоставено третиране на кандидатите, МИГ няма да дава

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

разяснения, които съдържат становище относно качеството на конкретно проектно предложение. Разяснения се дават по отношение на условията за кандидатстване и са задължителни за всички кандидати. Писмените разяснения ще бъдат публикувани в ИСУН 2020 и на интернет страницата на „МИГ Котел, Сунгурларе и Върбица“ :

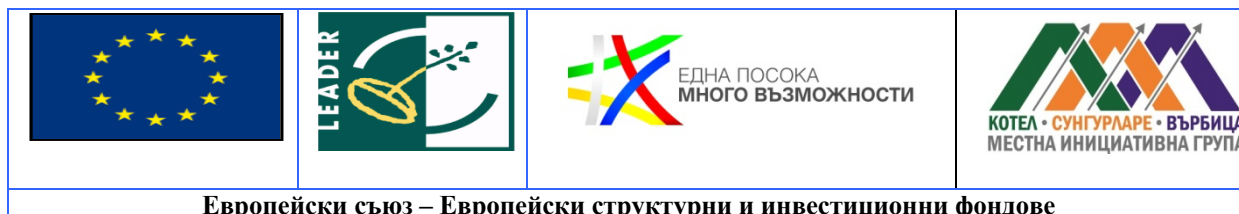
<http://mig-ks.com/> .

Важно!

В т. 11 от Формуляра за кандидатстване кандидатите следва да представят информация за съответствие на проектното предложение с посочените хоризонтални принципи. Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява както на етап оценка на проектните предложения, така и на етап изпълнение на проектите.

Забележка:

Съгласно § 1, т.38 от Наредба №22/14.12.2015г. на МЗХГ за условията и редът за прилагане на подмярка 19.2. "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" (ВОМР) от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ПРСР 2014 - 2020 г.) под иновативност се разбира: "Иновативност на стратегия за ВОМР" е включване в стратегията за ВОМР на нов подход, метод или средства за реализирането ѝ, които не са прилагани на територията на местната общност чрез: а) възможност за създаване на нов за територията продукт или услуга, и/или б) включване на дейности/мерки, които предоставят възможност за нова за територията форма на използване на природните ресурси и/или културно-историческото наследство, и/или в) нов метод и/или начин за решаване на местните проблеми и слабости на територията, и/или; г) определяне на критерии за оценка на проектите, свързани с иновативност на проектите.

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

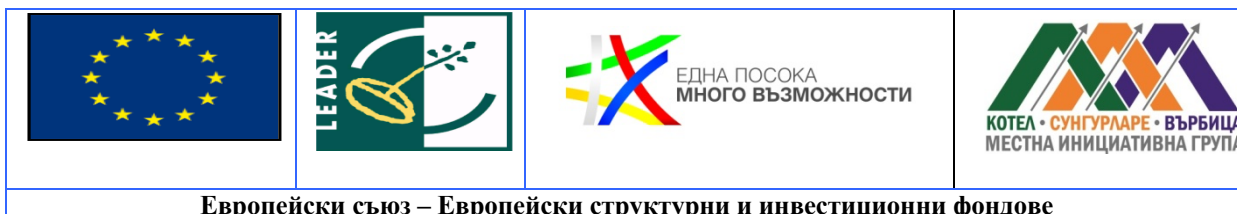
ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

"Авансово плащане"	Плащане по смисъла на чл. 63 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (ОВ, L 347/487 от 20 декември 2013 г.).
„Административни проверки“	Проверки съгласно условията и разпоредбите на чл. 48 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 809/2014.
„Генериращ нетни приходи проект“	По смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 е проект, който след приключването си генерира нетни приходи – парични потоци, заплащани директно от потребителите за стоки и услуги, предоставени с операцията, като такси, заплащани директно от потребителите за използването на инфраструктура, продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или плащанията за услуги минус всички оперативни разходи и разходи за подмяна на недълготрайно оборудване за съответния период.
„Дейност“	Проект, договор, споразумение или друг механизъм, избран съгласно заложените в ПРСР 2014 –2020 г. критерии, предвид постигането на поставените цели в ПРСР 2014 – 2020 г.
„Изкуствено създадени условия“	Всяко установено от РА или друг компетентен орган условие по смисъла на чл. 60 от Регламент (ЕС) № 1306/2013.
„Междинно плащане“	Плащане за обособена част от одобрената и извършена инвестиция.
„Минимална помощ“	Помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е дефинирана в действащия регламент на ЕС, относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС по отношение на минималната помощ.
„Независими оферти“	Оферти, подадени от лица, които не се намират в следната

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

	<p>свързаност помежду си или спрямо кандидата:</p> <p>а) едното участва в управлението на дружеството на другото;</p> <p>б) съдружници;</p> <p>в) съвместно контролират пряко трето лице;</p> <p>г) участват пряко в управлението или капитала на друго лице, поради което между тях могат да се уговорят условия, различни от обичайните;</p> <p>д) едното лице притежава повече от половината от броя на гласовете в общото събрание на другото лице;</p> <p>е) лицата, чиято дейност се контролира пряко или косвено от трето лице – физическо или юридическо;</p> <p>ж) лицата, едното от които е търговски представител на другото.</p>
„Непредвидени разходи“	<p>Разходи, възникнали в резултат на работи и/или обстоятелства, които не е могло да бъдат предвидени при първоначалното проектиране. Същите водят до увеличаване на количествата, заложили предварително в количествените сметки към проекта, и/или до нови строително-монтажни работи, за които са спазени условията за допустимост на разходите, предназначени за постигане на целите на проекта. В случаите на кандидати, които са възложители по чл. 5 и 6 от Закона за обществените поръчки, новите строително-монтажни работи следва да бъдат възлагани по реда на Закона за обществените поръчки в случаите, когато не са допуснати изключения.</p>
"Непреодолима сила или извънредни обстоятелства"	<p>Обстоятелства по смисъла на чл. 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 г.</p>
„Нередност“	<p>Всяко нарушение на правото на ЕС или на българското законодателство, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, участващ в прилагането на европейските структурни и инвестиционни фондове, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза.</p>
"Оперативни разходи"	<p>Административните разходи и разходите, свързани с поддръжка, наеми, застраховка, текущ ремонт с поддръжка</p>

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

	и експлоатация на активите.
"Обикновена подмяна"	Разходи за замяна на активи, които не водят до качествени или количествени изменения/подобрения на сградите, постройките, съоръженията и инсталациите.
"Общински сгради"	Имотите съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за общинската собственост.
"Подмярка"	Съвкупност от дейности, спомагащи за прилагане приоритетите на ПРСР 2014 – 2020 г
"Ползвател"	Лице, на което е одобрена и/или изплатена финансова помощ по ПРСР 2014 – 2020 г.
"Принос в натура"	Предоставяне на земя или друг недвижим имот, оборудване или суровини, проучване или професионална работа или неплатен доброволен труд, за които не са правени плащания, подкрепени от фактура или друг еквивалентен на фактура платежен документ.
"Проверка на място"	Проверка по смисъла на Регламент (ЕС) № 809/2014.
"Проект"	Заявление за подпомагане заедно с всички приложения към него документи, както и съвкупността от материални и нематериални активи и свързаните с тях разходи, заявени от кандидата и допустими за финансиране по ПРСР 2014 – 2020 г.
"Разходи за консултантски услуги, свързани с подготовка и управление на проекта"	Разходи, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, и такива по време на изпълнение на проекта, в това число разходи за подготовка на заявление за подпомагане, анализ за икономическа и екологична устойчивост на проекта, анализ за устойчивостта на инвестицията, и подготовка на заявки за плащане, отчитане и управление на проекта.
"Реставрация"	Системен процес от дейности, които целят предотвратяване на разрушаването на обекти, стабилизация на състоянието им, както и улесняване на тяхното възприемане и оценка при максимално запазване на автентичността им.
„Рефинансиране на лихви“	Възстановяване на извършените разходи за лихви по заеми.
"Референтни разходи"	Цени и пределни стойности, ползвани от РА за сравняване при определяне основателността на разходите за различни инвестиции.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

"Съпоставими оферти"	Оферти, които отговарят на запитването за оферта на кандидата и съдържат: а) еднотипни технически характеристики – в случаите, когато се кандидатства за разходи за закупуване за транспортни средства; б) общ капацитет на оборудването – в случаите, когато се кандидатства за разходи за закупуване на оборудване, съставени от различни съоръжения и/или оборудване; в) количествено-стойностни сметки – в случаите, когато се кандидатства за разходи за извършване на строително-монтажни работи.
„Текущ ремонт“	Подобряването и поддържането в изправност на сградите, постройките, съоръженията и инсталациите, както и вътрешни преустройства, при които не се: а) засяга конструкцията на сградата; б) извършват дейности, като премахване, преместване на съществуващи зидове и направа на отвори в тях, когато засягат конструкцията на сградата; в) променя предназначението на помещенията и натоварванията в тях.
„Терен“	Част от земната повърхност, за която с инвестиционен проект се предвиждат дейности по устройство – застрояване, озеленяване и благоустрояване.
"Техническа спецификация"	Документ, в който се определят изисквания към характеристики на стоката, услугата или строителството.
"Уникален идентификационен номер"	Регистрационен номер, който се издава на кандидата от служител в РА след положително становище от извършен преглед на документите към заявлението за подпомагане или плащане.
„Частичен отказ за финансиране“	Отказът да се финансират част от заявените разходи на кандидата, които са включени в проект, одобрен за подпомагане по ПРСР 2014 – 2020 г.
"Биоенергия"	Енергия, включително под формата на течни или газообразни горива, която е получена от преработката на биомаса
"Биомаса"	Всяка органична материя с растителен произход, която може да бъде рециклирана, включително специализирани култури и горски продукти, селскостопанска храна и

Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”

	фураж, отпадъци и остатъци от селскостопански реколти, отпадъци и остатъци от дървесина, водни растения, животински и торов отпадък, органични, битови отпадъци и други отпадъчни материали
"Енергийна ефективност в рамките на земеделското стопанство"	Съотношението между изходното количество произведена стока или продукция и вложеното количество енергия, като инвестициите по проекта трябва да допринасят за енергийно спестяване в рамките на цялото земеделско стопанство спрямо годишното потребление на енергия за годината, предхождаща годината на подаване на заявлението за подпомагане
"Земеделска дейност"	Производството на земеделски продукти, включително прибиране на реколтата, добив на мляко, отглеждане и развъждане на селскостопански животни за земеделски цели и/или поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние
"Земеделски култури"	Растения от даден ботанически вид и род, които се отглеждат от човека, за да задоволяват определени негови потребности
"Земеделски площи"	Обработваемата земя (включително оставена като угар), постоянно затревените площи, трайните насаждения и семейните градини независимо дали се използват за производство на земеделска продукция
"Земеделска техника"	Техника, която се използва за обработка на почвата и прибиране на реколтата, като: трактори, самоходна техника - колесни трактори, верижни трактори, специализирани самоходни машини (силажкомбайни, зърнокомбайни и др.) и друг вид самоходни машини и сменяема прикачна техника
"Икономическа жизнеспособност"	Генерирането на доходи от дейността, гарантиращи устойчивост на земеделското стопанство за периода на бизнесплана
"Икономически размер на стопанство"	Размерът на земеделското стопанство, изразен в стандартен производствен обем
"Иновации" – съгласно СВOMP на МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“	"Иновации" са: иновативен продукт произвеждан от стопанството/предприятието, въвеждане на нов производствен процес (машини, съоръжения и оборудване)

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

	или нова практика, въвеждане на нова организационна форма, включително маркетинг.
"Инженерен проект"	Документ, съдържащ анализ и подробна информация и технически данни за планираните за изпълнение с проекта системи за напояване в земеделското стопанство и определящ съответствието им с чл. 46 от Регламент № 1305/2013, включително потенциалните икономии и ефективните икономии на вода на напоителната система.

28. Приложения към Условието за кандидатстване:

<p>I. Приложения към Условието за кандидатстване:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приложение № 2 - Заявление за кандидатстване по мярка 4.1 2. Приложение № 4 - Методология ТФО; 3. Приложение № 4 А - Оценителна таблица за ТФО; 4. Приложение № 4 В - Критерии за АСД; 5. Приложение № 5 - Таблица допустими инвестиции по мярка 4.1 6. Приложение № 6 - Декларация съгласно Приложение № 12 от Наредба № 22 на МЗХГ. 7. Приложение № 7 - Бизнес план по мярка 4.1 8. Приложение № 7А - Таблицы към бизнес плана по мярка 4.1 9. Приложение № 8 - Декларация по чл. 3 и 4 ЗМСП. 10. Приложение 8А - Справка за обобщените параметри на предприятието, което подава декларация по чл. 3 и чл. 4 на ЗМСП 11. Приложение № 9 - Формуляр за мониторинг по подмярка 19.2 12. Приложение № 10 - Форма за наблюдение и оценка на проектите по мярка 4.1 13. Приложение № 11 - Справка декларация за приходи от земеделие 14. Приложение № 12 - Декларация СПО 15. Приложение № 13 - Декларация за нередности 16. Приложение № 14 - Декларация за неприложими документи 17. Приложение № 15 - Количествено-стойностна сметка 18. Приложение № 16 - Запитване за оферта 19. Приложение № 17 - Декларация за самоходна техника 20. Приложение № 18 - Декларация, съгласно Приложение № 6 към чл. 24, ал. 1, т. 8 от Наредба № 22 на МЗХГ. 21. Приложение № 19 – Декларация НСИ.

**Европейски съюз – Европейски структурни и инвестиционни фондове
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони”**

22. Приложение № 20 – Декларация за иновации
23. Приложение № 21 – Декларация двойно финансиране
24. Приложение № 22 – Декларация за липса или наличие на изкуствено създадени условия.
25. Приложение № 28 – Справка персонал

II. Документи за информация:

26. Приложение № 1 Формуляр за кандидатстване
27. Приложение № 22 –Калкулатор на земеделска техника.
28. Приложение № 23 –Инструкция за ползване на калкулатор за земеделска техника
29. Приложение № 23 а - Указания за попълване на бюджет
30. Приложение № 24 –Таблица за изчисляване на СПО.
31. Приложение № 25 – Новоприети стандарти.
32. Приложение № 26 – Минимални изисквания.по чл. 41, ал. 2 от ПМС № 161
33. Приложение № 27 – Указания за попълване на Декларация по чл.3 и чл.4 МСП.

ВАЖНО: